

είναι: «Ein Feldlager in Schlesien» (παρασταθὲν τῷ 1844 ἐν Βερολίῳ, βραδύτερον δὲ μέ τινας παραλλαγὰς ἐν Βιέννῃ ὑπὸ τὸν τίτλον «Bielka»· «Le Prophète» (1849, ἐν Παρίσις)· «L'Étoile du Nord», «Le pardon de Ploërmel» (ὅπερ φέρει καὶ τὸν τίτλον «Dinorah») καὶ «L'Africaine».

Ὁ Meyerbeer ἐπὶ τριακονταετίαν ὅλην ἐδέσποσε τῆς μουσικῆς σκηνῆς, οὐδὲ παρηγκωνίσθη εἰσέτι ὑπὸ τῶν διαδόχων του ἐν τῇ μουσικῇ παλαίστρᾳ. Τῷ 1832 διωρίσθη αὐλικὸς μουσικὸς ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας, ἀπέθανε δὲ τῇ 2 Μαΐου 1864 ἐν Παρίσις.

Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

(Τέλος.)

 ΝΩι ἡ δι' ὑπνωτιστικῶν ὑποβολῶν θεραπευτικὴ μέθοδος ἤρχισεν ἤδη νὰ εὕρισκῃ εἰσοδὸν εἰς ὅλας τὰς χώρας, καὶ ἱατροὶ ἐξ Ἰταλίας, Ἑλβετίας, Ῥωσίας, Αὐστρίας, Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς ἤλθον εἰς τὴν πόλιν Nancy ὅπως σπουδάσωσι τὰ θαύματα τοῦ ὑπνωτισμοῦ καὶ ἀποκορίσωσι τὰ ἀγαθὰ τῆς θεραπείας ταύτης εἰς τὴν ἰδίαν του ἑκάστος πατρίδα, ὑπάρχει μία χώρα, τῆς ὁποίας οἱ ἱατροὶ μετ' ἰσχυρογνωμοσύνης καὶ ἀδιατρεψίας ἀντίστανται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν καὶ χρῆσιν τῆς ὑπνώσεως ἐν τῇ ἱατρικῇ πράξει.

Ἄν ἀναλογισθῇ τις ὅτι ἐπὶ κεφαλῆς τῆς κινήσεως ταύτης ἴσταιται σήμερον ἡ Γαλλία καὶ ὅτι οἱ σοφοὶ εἶναι καὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι μὴ δυνάμενοι πάντοτε νὰ προφυλάττωσι τὴν ἐπιστήμην των ἀπὸ τῆς ἐπηρείας ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων, οἷον ἡ ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια, εὐκόλως θὰ εἰκάσῃ ὅτι ἡ χώρα αὕτη εἶνε ἡ Γερμανία.

Ὅτι ἡ Γερμανία εἶνε ἡ πατρίς τοῦ Γκαίτε, ὅστις τόσον ὀλίγον ἐξετίμα τὴν δύναμιν τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας πρὸς εὕρεσιν τῆς ἀληθείας· τοῦ Καντίου, ὅστις ἐγίνωσκε κάλλιστα πόσῃν δύναμιν ἔχει τὸ πνεῦμα ἐπὶ τοῦ σώματος· τοῦ Ἰωάννου Μύλλερ, ὅστις μετὰ τόσης ἀκριβείας περιέγραψε τὴν δύναμιν ταύτην· τοῦ Feuchterleben, ὅστις ἐν τῷ περὶ Διαίτης τῆς ψυχῆς συγγράμματι αὐτοῦ εἰσάγει ἡμᾶς εἰς τὴν τέχνην τοῦ διατηρεῖν τὴν μεταξὺ σώματος καὶ ψυχῆς ἰσορροπίαν· τοῦ Σόπεν-χάουερ, ὅστις ἐδίδασκεν ὅτι ἡ θέλησις εἶνε ἡ μορφοῦσα ὅλον τὸ ἀνθρώπινον σῶμα· — πάντα ταῦτα οὐδὲν σημαίνουν διὰ τὴν σημερινὴν γερμανικὴν ἱατρικὴν. Ἡ ἐν Γερμανίᾳ ἱατρικὴ ἐπιστήμη αἰσθάνεται, ὅτι διὰ τῶν χημικῶν καὶ φυσικῶν ἐρευνῶν τῆς, διὰ τῆς ἀνατομίας τῆς, διὰ τῶν βακτηριδιολογικῶν σπουδῶν τῆς, διὰ τῶν ἐν τῇ χειρουργικῇ προόδων τῆς, προπόρεῖται σήμερον παντὸς τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.

Ἐκ τούτου ἐγείνεν ὀλίγον τι ὑπερήφανος, περιφρονεῖ καὶ ἐμπαίζει τὰ ὑπνωτιστικὰ πειράματα, ὀνομάζει αὐτὰ προϊόντα γαλλικῆς ἐλαφρονοίας καὶ μεγαλαυχίας, καὶ οὐδαμῶς λαμβάνει αὐτὰ ὑπ' ὄψιν.

Τοῦτο φυσικῶ τῷ λόγῳ δίδει ἀφορμὴν εἰς τοὺς Γάλλους νὰ λέγωσι μετὰ τινος εἰρωνείας ὅτι ἀπὸ τὴν «γερμανικὴν βαρύτητα» (lourdeur) δὲν πρέπει τις νὰ περιμένῃ τίποτε εἰς ζητήματα ἀπαιτοῦντα λεπτότητα αἰσθήσεων καὶ ὀξύτητα παρατηρητικοῦ.

Νεαρός τις ἐκ Βερολίνου ἱατρός, ὁ Δρ. Μόλλ, ὅστις εἶχε σπουδάσῃ ἐν Nancy τὴν δι' ὑπνώσεως θεραπευτικὴν μέθοδον, ἔσχε τὸ θάρρος νὰ ὑπερασπίσῃ ἐν Βερολίῳ τὴν ψυχιατρικὴν θεραπείαν. Ἄλλ' ἡ τόλμη του ἀπέβη αὐτῷ κακῶς. Δύο καθηγηταὶ περιώνυμοι ἀπέκρουσαν αὐτὸν μετ' ἀλαζονείας καὶ κατὰ τρόπον μὴ περιποιούντα μεγάλῃν τιμὴν εἰς τὰ ὀνόματά των.

Ἄλλ' ὁ φόβος δὲν ἔχουσιν οἱ πλείστοι εἰς τὴν ὑπνωσιν δὲν εἶνε ἄλλο εἰμὴ εἰδὸς τι φρικιάσεως. Εὕρισκονσι φρικῶδες τὸ νὰ ἐγκαταλείπεται τις ἐντελῶς εἰς τὴν ἐπιρροὴν ἐνὸς ἄλλου. Ἐνταῦθα παρουσιάζεται πάλιν δεισιδαιμονία τις. Φαντάζονται ὅτι ὁ ὑπνωτιζόμενος ὑφίσταται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εἰδὸς τι μαγείας ἐκ τῆς ὁποίας δὲν δύναται πλέον ν' ἀπαλλαχθῇ ἐντελῶς.

Ὁ Γερμανοὶ θεωροῦσιν ὡς ἀνάξιον τοῦ ἀνθρώπου τὸ ὑπνωτίζεσθαι, ὡς ταπεινοῦν καὶ καταβιβάζον αὐτὸν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀλόγων ζώων. Ὁ ἄνθρωπος, λέγουσι, πρέπει νὰ εἶνε κύριος ἑαυτοῦ καὶ νὰ μὴ κυριεύηται ὑπὸ ἄλλων. Τὴν ὑπερηφάνειαν ταύτην δύναται νὰ παραβάλῃ πρὸς τὴν ὑπερηφάνειαν ἐκείνου ὅστις δὲν κόπτει τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του διὰ τινος κουρέως, λέγων ὅτι: ἀφοῦ δὲν δύναμαι νὰ τὰς κόψω ὁ ἴδιος, δὲν θέλω νὰ μοῦ τὰς κόψῃ ἄλλος.

Τὸ κάλλιστον πάντων βεβαίως εἶνε νὰ κυριεύῃ ἑκάστος τὸν ἑαυτὸν του. Ἐπίσης δὲ εὐκταῖον θὰ ἦτο, ἑκάστος ἀσθενὴς νὰ ἰατρεύῃ ἑαυτὸν διὰ τῆς ἰδίας δυνάμεως τῆς θελήσεώς του. Ἀνέφερα ἀνωτέρω παραδείγματα μαρτυροῦντα ὅτι τοῦτο εἶνε δυνατόν. Ὅστις αἰσθάνεται ἐν ἑαυτῷ τὴν δύναμιν, νὰ ἀπαλλάξῃ αὐτὸς ἑαυτὸν διὰ τῆς ἰδίας του θελήσεως ἀπὸ τινος νοσήματος, ἀπὸ ἀλγηδόνων ἢ ἄλλων ἐνοχλημάτων, δὲν ἔχει ἀνάγκην ἱατροῦ. Ἄλλ' ἂν ἦτο ταπεινωτικὸν τὸ νὰ ζητῶμεν βοήθειαν ἐκεῖ, ὅπου ἡμεῖς μόνοι δὲν δυνάμεθα νὰ κατορθώσωμεν τίποτε, ἄχ! τότε θὰ εἶχομεν ἤδη βυθισθῇ εἰς τοσαύτην ταπείνωσιν, ὥστε μικρὰ εἰσέτι ταπείνωσις δὲν θὰ ἐσῆμαινε τίποτε. Εἶπον ἤδη ἀνωτέρω ὅτι ἐν τῷ ὑπνωτισμῷ οὐδεμία ὑπάρχει μυστικὴ ἐπίδρασις ἀνθρώπου ἐπὶ ἄνθρωπον, οὐδεμία μυστηριώδους μαγικῆς δυνάμεως. Ἡ ψυχικὴ θεραπεία δὲν ἔχει ἀνάγκην τοιοῦτων δυνάμεων. Ἡ ἐπιρροή, εἰς ἣν ὑποβάλλεται ὁ ἀσθενὴς, εἶνε οἷα ἡ ἐπίδρασις ἐνὸς καλοῦ φίλου, μὲ τὸν ὁποῖον πρὸς στιγμὴν διαλέγεται — μόνον κατὰ τι ἰσχυρότερα. Ἄν ἐγὼ διὰ τῶν γραμμῶν τούτων κατορθώσω νὰ σᾶς κάμω νὰ σκέπτεσθε ἄλλως πῶς, ἀγαπητοί μου ἀναγνώσται, δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι σᾶς ὑπνώτισα. Πρὶν ὑποβληθῇ εἰς τὸν ὑπνωτισμὸν ὁ ἀσθενὴς λέγει τί αἰσθάνεται, ποῖα ἐνοχλήματα ἔχει, ποῖαν ὑποβολὴν ἐπιθυμεῖ νὰ λάβῃ, καὶ ὁ ἱατρός συμμορφοῦται πρὸς ταῦτα. Ἀπερχόμενος δὲ ὁ ἀσθενὴς εἶνε τοσοῦτον ἀπηλλαγμένος ἀπὸ πάσης ἐπιδράσεως, ὅσον πρότερον. Ἐννοεῖται οἷκοθεν ὅτι εἰς παιδίᾳ ἢ εἰς παράφρονα ὁ ἱατρός ἀναγκάζεται νὰ φέρεται μὲ περισσοτέραν αὐτοβουλίαν καὶ μὲ περισσότερον κύρος, ἀκόμη καὶ ὅταν τοῦτο εἶνε ἐναντίον τῆς θελήσεως τοῦ ἀσθενοῦς.

Ἐκτὸς τούτου ὁ ἱατρός θὰ ἐνισχύσῃ πρὸ πάντων τὴν δύναμιν τῆς θελήσεως τοῦ ἀσθενοῦς, οὕτως ὥστε

νά γείνη ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον ἀνεξάρτητος ἀπ' αὐτοῦ ὁ ἀσθενὴς καὶ νά μὴ ἔχη ἀνάγκην ξένης ἐπιδράσεως. Πολλάκις ἐγὼ αὐτὸς κατάρθωσα διὰ μιᾶς ἐκάστοτε ὑποβολῆς, ἐνίοτε δὲ οὕτως εἰπεῖν δι' ἁπλοῦ νεύματος, νά φέρω ἱασιν, ν' ἀποκαταστήσω τὴν διαταραχθεῖσαν ἰσορροπίαν καὶ ν' ἀποδώσω εἰς τὸν ἀσθενῆ τὴν κυριαρχίαν ἐπὶ τοῦ ἰδίου τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς, διαρκῶς.

Διαρκῶς; — Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἐγείρει πλείστας ἀντιλογίας. Ἡ ἀμφιβολία περὶ τῆς διαρκείας τῶν δι' ὑποβολῆς ἰάσεων εἶνε γενικωτάτη. Γερμανὸς τις ἰατρὸς λέγει, ὅτι μετὰ ὀλίγας τινὰς δοκιμὰς ἐσχημάτισε τὴν πεποιθῆσιν ὅτι «τὸ κύριον καὶ θεμελιῶδες νόσημα οὐδέποτε ἰατρεύεται διαρκῶς διὰ τοῦ ὑπνωτισμοῦ.» Ἀκούετε; «οὐδέποτε!» Πρέπει νά εἶνε πολὺ σπουδαῖος αὐτὸς ὁ ἰατρὸς, ὅστις μετὰ δύο ἢ τρία πειράματα ἐτόλμησε ν' ἀποφανθῇ τοσοῦτον ἀξιωματικῶς, δι' ὅλους τοὺς αἰῶνας.

Εἶνε δύσκολον ν' ἀποδείξῃ τις τὸ ἐναντίον. Ἐγὼ αὐτὸς γνωρίζω ἀσθενεῖς τινὰς, τοὺς ὁποίους ἰάτρευσα πρὸ τεσσάρων ἢ πρὸ πέντε μηνῶν, καὶ περὶ τῶν ὁποίων οὐδένα φόβον ἔχω μήπως περιπέσωσι πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ νόσημα. Ἀλλὰ πῶς δύναμαι νά δώσω τὴν βεβαιότητα εἰς οἰονδήποτε ἄνθρωπον, ὅτι δὲν θὰ ἀσθενήσῃ πάλιν ἐκ τῆς αὐτῆς νόσου ἐξ ἧς ἰατρεύθη ἅπαξ; Μήπως ὑπάρχει ἐν γένει ἰατρικόν, τὸ ὁποῖον νά ἰατρεύῃ διαρκῶς διὰ πάντα καὶ νά ἀσφαλίσῃ τὸν πάσχοντα ἀπὸ πάσης εἰς τὸ μέλλον ἐπανόδου τῆς νόσου;

Ἄλλ' ὅτι τὰς μορφὰς ταύτας ἰδίᾳ κατὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἐγείρουσιν οἱ πλείστοι, τοῦτο ἔχει τοὺς ἐξῆς λόγους:

Πρῶτον παριστᾶσιν τὴν ὑπνωσιν ὡς εἰδός τι ὄνειρον, ὡς τι μὴ ὑφιστάμενον κυρίως, ὡς τι μὴ πραγματικόν, ὡς ἀπάτην τῶν αἰσθήσεων, ἢ καὶ ὡς μαγείαν, ἥτις τὴν πραγματικὴν κατάστασιν τοῦ σώματος δὲν δύναται νά μεταβάλλῃ.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι τὰ γεγονότα ἀποδεικνύουσιν ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον. Ἡ ὑπνωτιστικὴ ὑποβολὴ ἐξασκεῖ ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ σώματος, μεταβάλλει καὶ ἄλλοις αὐτό, καὶ εἰς τὰς πλείστας περιπτώσεις ἡ μεταβολὴ αὕτη ἐξακολουθεῖ νά ὑφίσταται μετὰ τὴν ἀφύπνισιν.

Δεύτερον, οἱ πλείστοι θεωροῦσι τὰς νόσους ὅλας

ὡς βλαβερὰν τινα ὕλην — *materia peccans* — τὴν δὲ ἰατροίαν ὡς καθαρμόν, ἐκβάλλοντα ἐκ τοῦ σώματος τὴν βλαβερὰν ταύτην ὕλην. Ἡ γνώμη αὕτη εἶνε εἰς τὰς πλείστας περιπτώσεις πεπλανημένη. Αἱ πλείσται νόσοι δὲν εἶναι ὕλαι, ἀλλὰ καταστάσεις τοῦ σώματος. Ὁ ἀσθενὴν ὁργανισμὸς εἶναι μηχανὴ εὐρισκομένη εἰς ἀταξίαν, εἰς διατάραξιν, χωρὶς ἀκριβῶς νά συνυπάρχωσιν ἐν αὐτῇ πάντοτε ξένα στοιχεῖα.

Βεβαίως δὲν ἰσχυρίζομεθα ὅτι ἡ διὰ τοῦ ὑπνωτισμοῦ θεραπευτικὴ μέθοδος εἶνε ἀλάνθαστον μέσον ἰατροῦν πάντοτε πάσας τὰς νόσους, παραδεχόμεθα δὲ ὅτι καὶ αὕτη, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο μέσον, δύναται ἴσως νά διαψεύσῃ τὰς πλείστας τῶν ἐλπίδων καὶ προσδοκιῶν μας. Δὲν πρέπει ἐν γένει ποτὲ νά λησμονώμεν ὅτι ὁ βίος τοῦ ἱατροῦ εἶναι πλήρης πικροτάτων διαψεύσεων, καὶ ὅτι οὐδεμία ἡμέρα παρέρχεται χωρὶς νά ἀναμνησκέται παντοιοτρόπως τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας. Οὐδὲν λοιπὸν θαυμαστὸν ἂν ἀποδίδει εἰς πᾶν μέσον, ἐπαυξάνον τὴν δύναμιν αὐτοῦ, πολὺ περισσότεραν ἐκτίμησιν ἢ τὸ κοινόν, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἀναγκάζεται πάντοτε ν' ἀποπέμπῃ πολλοὺς ἀπαρηγορήτους. Καὶ ἂν ἤδη καὶ ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ θεραπευτικῇ μεθόδῳ μέλλουσι νά διαψεύσθωσιν αἱ ἐλπίδες τοῦ καὶ ἀπαιτηθῇ περισσότερα ὑπομονὴ καὶ δύναμις, δύναται ὅμως ὁ ἰατρὸς καὶ σήμερον ἔτι νά κατορθῶνῃ πολὺ περισσότερα ἢ πρότερον. Δύναται νά παρέχῃ βοήθειαν ἢ νά προσπαθῇ τοῦλάχιστον νά παράσχῃ βοήθειαν εἰς περιστάσεις, καὶ' ἂς πρότερον πᾶσα προσπάθεια ἦτο ἀνοησία: Οὕτω λόγου χάριν εἰς ἀρχομένας ψυχικὰς νόσους, εἰς μονομανίας, εἰς ἠθικὰς ἀσθενείας, οἷον εἰς τὸν ἀλκοολισμόν, εἰς τὴν κλεψιμανίαν, εἰς τὸν μορφινισμόν, καὶ τόσας ἄλλας ἰδιορρυθμοὺς, διαφορωτάτας ἀπεκκλίσεις τοῦ νευρικοῦ βίου, διὰ τὰς ὁποίας πρότερον μέχρι τοῦδε οὐδεμία βοτάνη ἐφύετο ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἐκ τοῦ ζητήματος τούτου κατεφάνη καὶ πάλιν ὅτι, ὅσάκις ὁμιλεῖ πρὸς ἡμᾶς ἡ φύσις, δὲν πρέπει νά διακόπτωμεν τὴν ὁμιλίαν τῆς, διὰ νά προλέγωμεν ἐκ τῆς ἰδίας ἡμῶν σοφίας τί μέλλει νά ἐπακολουθήσῃ· ἀλλὰ τὸ καλλίτερον ἀπὸ ὅλα εἶναι νά ἀκροώμεθα μετὰ προσοχῆς τῶν λόγων τῆς καὶ νά περιμένωμεν μετ' ὑπομονῆς τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας τῆς, διότι ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἀπώμεθα εὐκολώτερον ἢ αὕτη ἡ φύσις.

Δρ. Ἱατρ. Φ. φᾶν Ἐεδεν.

ΠΩΣ ΕΤΑΞΕΙΔΕΥΟΝ ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ.

ΤΑΝ ἀναλογιζόμεθα τὰς πρακτικὰς προόδους τῶν ἡμετέρων χρόνων, καὶ' οὐς τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας ἐτελειοποιήθησαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ τὰς μακροτάτας ἀποστάσεις διανύομεν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ διὰ μετρίων σχετικῶς δαπανῶν, καὶ ἕκαστος ὅπως οὖν εὐπορὸς καὶ μορφωμένος ἄνθρωπος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νά ταξειδεύῃ τοῦλάχιστον ἅπαξ τοῦ ἔτους εἰς ξένας χώρας, ἀκουσίως ἐπέρχεται ἡμῖν ἐνίοτε ἡ ἰδέα νά ἐρωτήσωμεν ἂν καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι ἠσθάνοντο τὴν ἀνάγκην τῶν εἰς ξένας χώρας ταξιδίων καὶ μετὰ πόσης εὐκολίας ἢ δυσκολίας ἠδύναντο νά ἱκανοποιῶσι τὴν ἀνάγκην ταύτην.

Ἐν πρώτοις πρέπει ν' ἀποβάλωμεν ἐντελῶς τὴν προκατάληψιν, καὶ' ἣν κοινῶς πιστεύεται ὅτι οἱ ἀρχαῖοι οὐδεμίαν ἠσθάνοντο ἀνάγκην νά ταξειδεύωσιν. Ὁ εὐκίνητος λαὸς τῶν Ἑλλήνων, οὐτινος μέρος μὲν κατῴκει τὴν χερσόνησον τοῦ Αἴμου, μέρος δὲ τὰς νήσους καὶ τὰ νησίδρια τοῦ ἀρχιπελάγους, μέρος δὲ ἀπὸ χιλιετηρίδος ἤδη πρὸ Χριστοῦ τὰς ἐμπορικὰς ἀποικίας ἐν τῇ δυτικῇ ἀκτῇ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἐν τῇ νοτίῳ ἀκτῇ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, δὲν ἠδύναντο νά μείνῃ ποτὲ στάσιμος ἐν τῇ χώρᾳ ἣν κατῴκει. Πολλάκις γονεῖς, θέλοντες νά ἐπισκεφθῶσι τοὺς μακρὰν ἀπόντας υἱοὺς ἢ τὰς θυγατέρας τῶν, ἠναγκάζοντο νά ταξειδεύωσιν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Μίλητον ἢ εἰς Σινάπην, ἐκ Σπάρτης εἰς Συρα-